

Uppföljning inriktning budget

Barn- och ungdomsnämnden 2026

Beslutande instans: Barn- och ungdomsnämnden
Datum för beslut: 2026-09-15
Diarienummer: 2026.134 BUN

Bakgrund

Alingsås kommuns styrmodell beskriver hur nämnderna i Alingsås kommun har möjlighet att i samband med budget välja ut prioriterade politiska inriktningar. Syftet är att på ett kortfattat sätt tydliggöra för förvaltningen vad som är viktigt att förhålla sig till eller hur arbetet ska inriktas för att nå den politiska viljan.

Uppföljningen av de politiska inriktningarna sker i respektive nämnd. I barn- och ungdomsnämnden sker uppföljning av nämndens inriktning i samband med fördjupad månadsuppföljning per april, delårsbokslut samt i årsbokslut.

Inriktning budget 2026

Inriktningen i budget framgår nedan och därefter följer en redovisning av förvaltningens insatser och planerade åtgärder under året.

Barn- och ungdomsnämndens budget för 2026 innehåller omfattande satsningar som ska öka måluppfyllelsen, stärka utbildningens kvalitet och öka attraktiviteten i att arbeta inom förskolor och skolor i Alingsås kommun.

Elevpengen i grundskolans årskurser 7 till 9 höjs återigen inför 2026, vilket gör det möjligt att fortsätta att öka lärartätheten. Förstärkningarna, tillsammans med insatser för att utveckla kvaliteten i det särskilda stödet, förbättrar förutsättningarna för att fler elever blir behöriga till gymnasiet.

För att utjämna skillnader i förutsättningar mellan mindre och större enheter i förskola, grundskola och fritidshem ökas de totala resurserna till verksamheterna genom att en grundresurs införs. Grundresursen ger bättre förutsättningar för mindre enheter att hantera de kostnader som följer med grunduppdraget, men som inte går att påverka när barn- eller elevantalet blir lägre.

De ökade resurserna till förskolor och skolor syftar också till att minska arbetsbelastningen och därigenom, i kombination med ett utvecklat systematiskt arbetsmiljöarbete, förbättra arbetsmiljön.

Det långsiktiga arbetet med tidiga insatser för att elever i årskurs 3 ska klara de nationella proven i svenska och matematik fortsätter. I arbetet med tidiga insatser görs också ekonomiska satsningar som stärker förskolornas möjligheter att ge barn med stora behov ett individanpassat stöd.

2025 års satsning på socialpedagoger som arbetar direkt med elever med hög frånvaro fortsätter under 2026 och ska leda till att fler elever återfår en positiv skolanknytning.

För att säkra tillgången till rätt kompetens genomförs insatser för att stärka arbetsgivarvarumärket för huvudmannens samtliga verksamheter. Satsningar görs för att ge förutsättningar och stöd till lärare och förskollärare att delta i kompetensutveckling inom ramen för det nationella professionsprogrammet.

Genom digitalisering och automatisering minskar tiden för administration för såväl rektorer som övrig personal. Dessa insatser, i kombination med pågående arbete för rätt och tillräcklig dokumentation, en satsning på förstärkning av rektorsresursen och i övrigt förbättrade stödstrukturer, frigör tid för det pedagogiska ledarskapet i hela verksamheten.

Uppföljning per område

Varje område beskrivs utifrån nämndens inriktning med vilka insatser och åtgärder som genomförts samt vilka ytterligare åtgärder och insatser som planeras (kursivt). De insatser som beskrivs är de som leds från övergripande förvaltningscentral nivå. Det pågår omfattande utvecklingsarbeten vid varje förskola och skola som inte fångas i denna redovisning. Det arbetet fångas till stora delar i enheternas och huvudmannens verksamhetsuppföljning.

Tidiga insatser: särskilt stöd i förskolan och garantin för tidiga stödinsatser

Det långsiktiga arbetet med tidiga insatser för att elever i årskurs 3 ska klara de nationella proven i svenska och matematik fortsätter. I arbetet med tidiga insatser görs också ekonomiska satsningar som stärker förskolornas möjligheter att ge barn med stora behov ett individanpassat stöd.

Arbetet med tidiga insatser och särskilt stöd i förskolan fortlöper som planerat med fokus på att stärka det individanpassade stödet till barn med omfattande behov. Införandet av särskild resurs för barn med omfattande stödbehov (OSB) har satts som planerat och rutinen fungerar väl. Förvaltningens förskolepsykolog arbetar med kartläggningar av fysisk, social och pedagogisk lärmiljö samt riktad kompetensutveckling för att säkerställa att barnen möts av en utbildning av hög kvalitet.

Inom ramen för arbetet med garantin för tidiga stödinsatser har en enkät med tillhörande dialog genomförts med rektorer F–6 kring nuläge och behov av stöd från huvudmannen. Samtliga skolor har genomförandeplaner som fungerar i många delar. De områden som fortsatt behöver stärkas är att använda resultat från kartläggningar, bedömningsstöd och nationella ämnesprov för att utveckla undervisningen, att säkerställa väl fungerande överlämningar samt att utveckla formerna för särskilt samråd med specialpedagog eller motsvarande.

Under hösten fortsätter arbetet med att stödja skolornas analys av resultat och utvecklingsområden kopplade till garantins genomförande. En revidering av vissa delar av garantin kommer att genomföras och utgör ett viktigt underlag för fortsatt utveckling.

Ökad lärartäthet och utökad kvalitet i särskilt stöd

Elevpengen i grundskolans årskurser 7 till 9 höjs återigen inför 2026, vilket gör det möjligt att fortsätta att öka lärartätheten. Förstärkningarna, tillsammans med insatser för att utveckla kvaliteten i det särskilda stödet, förbättrar förutsättningarna för att fler elever blir behöriga till gymnasiet.

Lärartätheten i kommunens grundskolor har ökat över tid. Mellan 2024 och 2025 minskade antalet elever per lärare från 13,0 till 11,9, vilket visar på en successiv förstärkning av bemanningen. Högstadieskolorna bidrar tydligt till denna utveckling genom en tydlig minskning av antal elever per lärare under samma period. Med de satsningar som genomförs under 2026 bedöms lärartätheten fortsätta öka något, även om statistik för detta ännu inte finns tillgänglig.

Utvecklingsarbetet för särskilt stöd i grundskolan fortskrider enligt plan. Den kunskaps-höjande insatsen för rektorer är genomförd, liksom motsvarande kompetensutveckling inom barn- och elevhälsan för att ytterligare stärka stödet till rektorer i deras arbete med anmälan, utredning och beslut om särskilt stöd. Arbetet bedöms sammantaget bidra till en mer enhetlig och rättssäker hantering i hela förvaltningen.

Kartläggningen av SU-grupperna vid Östlyckeskolan är slutförd och presenterad. Arbetet med att organisera SU-gruppernas verksamhet i relation till skolans övriga undervisning pågår. Lärdomarna från kartläggningen kommer att användas i det fortsatta utvecklingsarbetet på förvaltningsnivå för att stärka kvaliteten i det särskilda stödet och förbättra förutsättningarna för att fler elever ska nå behörighet till gymnasiet.

Elever med hög frånvaro

2025 års satsning på socialpedagoger som arbetar direkt med elever med hög frånvaro fortsätter under 2026 och ska leda till att fler elever återfår en positiv skolanknytning.

Arbetet med socialpedagogernas insatser för elever med hög frånvaro fortskrider enligt plan. De insatser som genomförts under året, såsom hembesök, SIP-möten, uppsökande arbete i och utanför skolmiljön, individuella studietillfällen samt exponeringsträning, bidrar till att stärka elevernas upplevelse av trygghet. Denna trygghet är i många fall en avgörande faktor i det skolnärmande arbetet. Arbetet har i flera fall resulterat i att elever återgår till regelbunden skolgång i någon omfattning. För elever med långvarig skolfrånvaro har insatserna möjliggjort att invanda mönster kunnat brytas och att mer hållbara rutiner etableras. Elevhälsan samlar in och analyserar frånvarodata och stödjer rektorer i det systematiska kvalitetsarbetet (SKA) på området. Den årliga kartläggningen av frånvaro på individ- och grupp-nivå genomförs enligt plan. Kartläggningen av frånvaro på förvaltningsnivå för 2025 har presenterats för rektorer och resultaten har återkopplats till respektive enhet genom särskild dialog med elevhälsochef och psykologiskt ledningsansvarig. Vid behov integreras identifierade utvecklingsområden i enheternas verksamhetsutveckling.

Det skolsociala arbetet i samverkan med socialförvaltningen fortsätter med föräldrautbildningar och deltagande vid föräldramöten. Ett kommunikationsmaterial som beskriver arbetssätt vid elevers frånvaro har tagits fram och kommunicerats till skolorna.

Förbättra arbetsmiljön

De ökade resurserna till förskolor och skolor syftar också till att minska arbetsbelastningen och därigenom, i kombination med ett utvecklat systematiskt arbetsmiljöarbete, förbättra arbetsmiljön.

Arbetsmiljöarbetet i förskolor och skolor utvecklas fortsatt i positiv riktning, och årets uppföljning visar att flera av de planerade aktiviteterna har genomförts enligt plan. Trivseln är hög och samarbetet mellan chefer och skyddsombud fungerar väl. Under året har arbetet särskilt inriktats på att stärka strukturer och kompetens i det systematiska arbetsmiljöarbetet, bland annat genom att följa upp arbetsmiljömål, utveckla arbetssätten i det digitala systemet Opus och genomföra dialoger med verksamheterna om ansvarsfördelning och samordning.

Den årliga uppföljningen av arbetsmiljöarbetet visar att fortsatt arbete kvarstår, framför allt kopplade till den fysiska arbetsmiljön, otydligheter i ansvarsfördelning och behov av förbättrad samverkan med externa aktörer såsom Alingsåshem och entreprenörer som utför städ- och kostverksamheten. Arbetet med att stärka skyddsombudens förutsättningar fortsätter, då tid för uppdraget och antalet skyddsombud per skyddsområde varierar mellan enheter. Sammantaget visar uppföljningen att både genomförda och planerade aktiviteter bidrar till ett mer enhetligt och hållbart arbetsmiljöarbete, samtidigt som vissa områden behöver fortsatt utveckling för att nå önskad kvalitet.

Kompetensförsörjning

För att säkra tillgången till rätt kompetens genomförs insatser för att stärka arbetsgivarvarumärket för huvudmannens samtliga verksamheter. Satsningar görs för att ge förutsättningar och stöd till lärare och förskollärare att delta i kompetensutveckling inom ramen för det nationella professionsprogrammet.

Arbetet med att stärka kompetensförsörjningen fortskrider enligt plan och utgår från nämndens strategiska områden: att attrahera och rekrytera, utveckla och behålla samt organisera och bemanna utifrån behörigheter och verksamhetsbehov. Syftet är att skapa långsiktigt hållbara förutsättningar för verksamhet av hög kvalitet. Under året har flera aktiviteter i handlingsplanen genomförts eller påbörjats. Inom attrahera och rekrytera pågår utvecklingen av Pedagog Alingsås, kvalitetssäkring av platsannonser och ett arbete för att ta fram en marknadsföringsplan för verksamheterna i norra kommundelen. Arbetet med att säkerställa korrekta anställningar och hantering av obehöriga lärare enligt skollagen fortsätter. Inom utveckla och behålla har kartläggningar av personalsammansättning genomförts i förskola, fritidshem och grundskola, och riktade stödinsatser genomförs för enheter med särskilda behov. Arbetet med professionsprogrammet fortgår genom dialog med rektorer och stärkta förutsättningar och incitament för förskollärare och lärare att

meritera sig. För att organisera och bemanna pågår arbete med att organisera utifrån behörigheter och ansvar, utveckla schemaläggning utifrån barns och elevers närvaro samt hantera frågor kopplade till personal utan legitimation. Förvaltningen arbetar även vidare med förutsättningar inför förskoleklassens avskaffande.

Nämnden följer genomförandet av handlingsplanen i ett särskilt ärende, där utvecklingen av nyckeltal och indikatorer redovisas. Mot bakgrund av de fastställda kompetensförsörjningsmålen behöver även finansieringen i relation till målen lyftas. Förskola och fritidshem har på olika sätt utmaningar att nå målen med nuvarande bemanning och ekonomiska ramar. Inom grundskolan tillkommer ny lagstiftning om lärares undervisningstid, vilket indirekt påverkar kompetensförsörjningsmålen genom förändrade förutsättningar för lärartäthet och tjänsteplanering. Resursfrågan kopplat till kompetensförsörjningsmålen och önskad lärartäthet behöver därför hanteras i budgetarbetet för att målen ska kunna nås på både kort och lång sikt.

Stödprocesser: Digitalisering, automatisering, dokumentation

Genom digitalisering och automatisering minskar tiden för administration för såväl rektorer som övrig personal. Dessa insatser, i kombination med pågående arbete för rätt och tillräcklig dokumentation, en satsning på förstärkning av rektorsresursen och i övrigt förbättrade stödstrukturer, frigör tid för det pedagogiska ledarskapet i hela verksamheten.

Arbetet med att stärka digitalt stödjande och rättssäkra arbetssätt inom dokumentation och administration fortsätter. Under året har flera av de planerade aktiviteterna genomförts, bland annat en förändring av arbetssättet för utläsning av kommuninvånarregistret, införande av nya e-tjänster samt utbildningsinsatser för rektorer och specialpedagoger om dokumentation av särskilt stöd. Även utbildningar om minskad dokumentation vid kränkande behandling har genomförts för centrala elevhälsan, och en ny mall för likabehandlingsplan har tagits fram.

Parallellt pågår arbetet med att automatisera fakturering av interkommunal ersättning, utbetalningar till fristående verksamheter och månadsstatistik, vilket beräknas kunna tas i bruk från augusti–september. Införandet av en ny modul för säkrare hantering av skyddade barn och elever fortsätter, liksom översynen av de digitala systemen med fokus på att utgå från verksamhetens processer och arbetssätt. Arbetet med att digitalisera ytterligare blanketter och utveckla e-tjänster fortsätter. Sammantaget visar uppföljningen att både genomförda och pågående aktiviteter bidrar till att minska manuella moment, stärka kvaliteten i dokumentationen och skapa mer effektiva administrativa processer i hela förvaltningen.

Rektors pedagogiska ledarskap

Arbetet med att stärka det pedagogiska ledarskapet fortskrider enligt plan. Under året har flera av de planerade aktiviteterna genomförts. Arbeta med att klargöra roller, ansvarsfördelning och samarbetsytor mellan den administrativa avdelningen och rektorerna pågår och följs upp kontinuerligt av berörda chefer.

På huvudmannanivå fortsätter ledningsgruppen att arbeta med de strukturella förutsättningar som påverkar rektorernas möjligheter att verka som pedagogiska ledare. Under höstterminen 2026 blir det pedagogiska ledarskapet ett återkommande tema på rektorsmöten för både förskola och skola. Arbetet kommer att omfatta föreläsningar, erfarenhetsutbyte mellan rektorer, verksamhetsbesök samt professions- och kollegiehandledning med fokus på hur ledarskapet kan stärka elevers lärande. Som en del av detta genomförs gemensam litteraturläsning med utgångspunkt i Timperleys (2021) *Ledarskap och utmaningar i professionellt lärande med fokus på elevers lärande*, vilket ska bidra till en fördjupad och gemensam förståelse för hur rektorer kan leda lärandeprocesser i sina verksamheter. Uppföljning av rektorernas pedagogiska ledarskap sker i individuella avstämningar och genom chefsöverenskommelsen, där förväntningarna på uppdraget tydliggörs och följs upp.

Sammantaget visar uppföljningen att både genomförda och pågående aktiviteter bidrar till en fördjupad och mer gemensam förståelse för pedagogiskt ledarskap, samtidigt som arbetet med att stärka de organisatoriska förutsättningarna fortsätter under året.

Sammanfattning

Uppföljningen visar att förvaltningens arbete under året har tagit tydliga steg framåt i genomförandet av planerade aktiviteter. Arbetet stärker personalens förutsättningar, skapar mer likvärdiga och rättssäkra arbetssätt och minskar administrativa hinder genom digitalisering och förbättrade stödstrukturer. Arbetet med tidiga insatser fortskrider enligt plan. Resurs för OSB är införd i förskolan. Inom garantin för tidiga stödinsatser har samtliga skolor genomfört nulägesdialoger, och utvecklingsområdena är tydligt identifierade inför höstens fortsatta arbete.

Inom särskilt stöd i skolan är kunskapshöjande insatser genomförda och kartläggningen av SU-grupperna vid Östlyckeskolan färdigställd. Resultaten används nu i det fortsatta arbetet med att utveckla inre organisation och planering av undervisningen. Arbetet med elever med hög frånvaro har intensifierats. Kartläggningar på både förvaltnings- och enhetsnivå är genomförda och återkopplade, och resultaten används i verksamheternas utvecklingsarbete. Elevhälsan arbetar systematiskt med analys och stöd till rektorer, och det skolsociala teamet genomför riktade insatser, föräldrautbildningar och uppsökande arbete. Ett nytt kommunikationsmaterial har tagits fram för att tydliggöra arbetssättet vid frånvaro och stärka enheternas förmåga att agera tidigt och samordnat.

Arbetsmiljöarbetet visar fortsatt positiva resultat. Flera planerade aktiviteter är genomförda, bland annat utveckling av Opus-arbetet och uppföljning av arbetsmiljömål. Kvarstående utmaningar inom fysisk arbetsmiljö och samverkan med externa aktörer hanteras genom fortsatta dialoger och förstärkta strukturer. Inom kompetensförsörjningen har flera aktiviteter i handlingsplanen genomförts eller påbörjats, bland annat kartläggningar, riktade stödinsatser och utveckling av Pedagog Alingsås. Arbetet med professionsprogrammet fortgår. Samtidigt behöver finansieringen i relation till kompetensförsörjningsmålen aktualiseras, särskilt inom förskola och fritidshem samt mot bakgrund av kommande lagstiftning om lärares undervisningstid.

Digitalisering och automatisering har tagit tydliga steg framåt. Nya e-tjänster är införda, arbetssätt har förändrats och automatiseringar tas i bruk under hösten. Arbetet bidrar till minskad administration och stärkt kvalitet i dokumentationen. Arbetet med att stärka rektors pedagogiska ledarskap har utvecklats under året. Roller och samarbetsytor tydliggörs, och under hösten blir pedagogiskt ledarskap ett återkommande tema på rektorsmöten. Arbetet omfattar föreläsningar, erfarenhetsutbyte, verksamhetsbesök och handledning. Gemensam litteraturläsning ska ytterligare fördjupa den gemensamma förståelsen för hur rektorer leder lärandeprocesser.

Sammantaget visar uppföljningen att arbetet fortskrider i god takt och att flera av nämndens prioriterade utvecklingsområden nu är inne i ett aktivt genomförande.